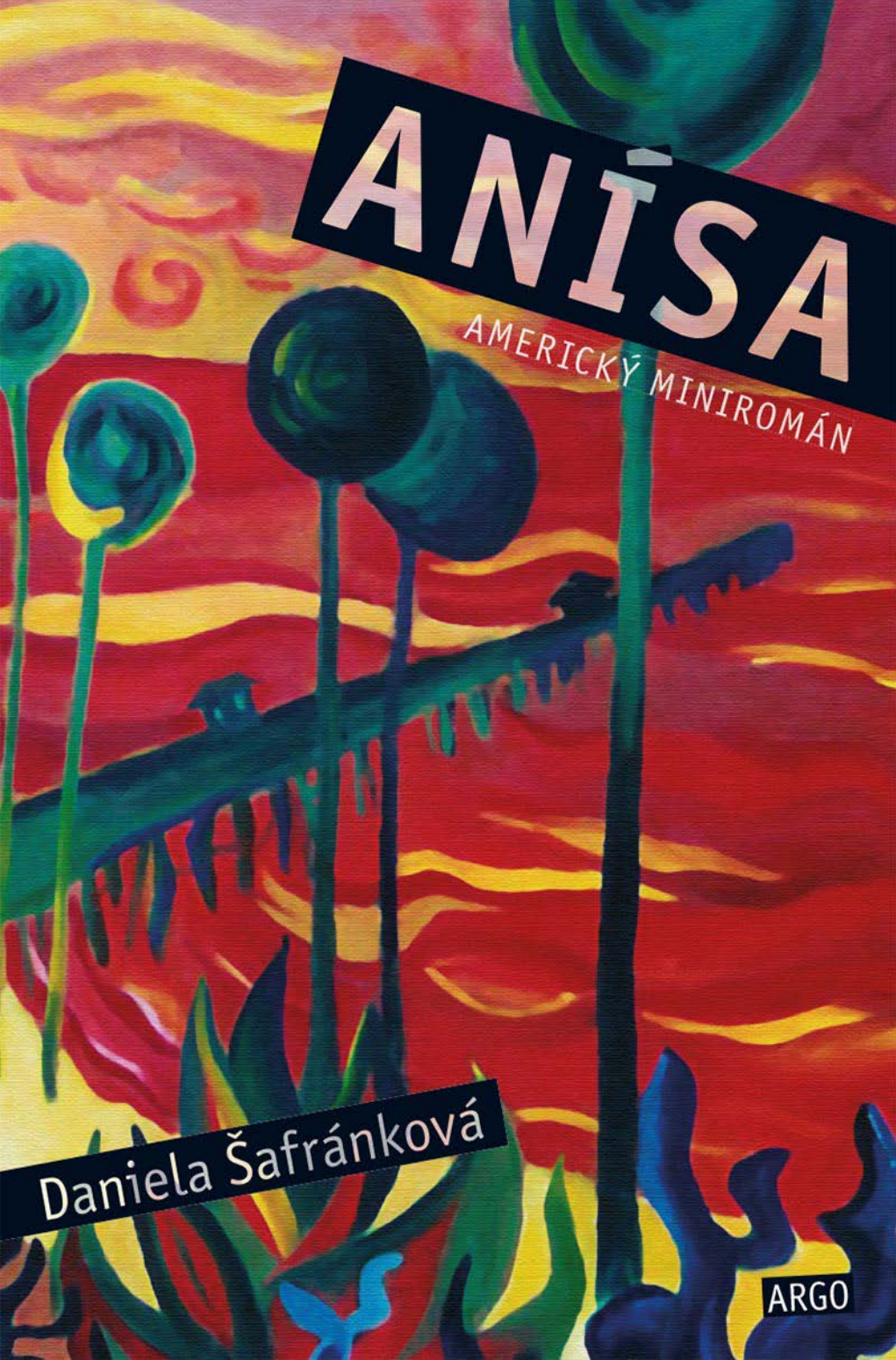

ANÍSA

AMERICKÝ MINIROMÁN

Daniela Šafránková

ARGO

ANĚSA

AMERICKÝ MINIROMÁN

Daniela Šafránková

ARGO

Kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

Argo © 2015

© Daniela Šafránková, 2015

Cover art © Daniela Šafránková, 2015

„A jde pryč... nebojí se klíčových dírek... vidíme ji, jak se vzdaluje, se svíčkou v ruce... na té rozlehlé chodbě... široké... dlouhé... mává nám na rozloučenou!... na shledanou! její pokoj je na konci patra...”

Louis Ferdinand Céline, *Sever*

Honili se dva lvi a had. Had věděl, že proti dvěma lvům nemá šanci, tak si počkal, až ten rychlejší sežere toho pomalejšího. Pak se k nažranému lvu tiše připlazil, lva uštknul, a závod tak vyhrál.

Dopoledne se táhlo jako špatně rozmíchaná melasa. Šedivá oblaka běhala roztržitě po obloze a neměla stání. Tak, a sezóna je v háji, pomyslela si referentka Věra Novotná, popotáhla si sukni a rozeplula si knoflík v pase. Nijak zvlášť ji nemrzelo, že léto je pryč. Měla dost těch věčně zvědavých turistů, turistických známek, map a opálených holek z města. Těšila se na podzimní klid. Tohle je poslední podzim, kdy je Honzík ještě doma. Usmála se při vzpomínce na jeho ranní uslintanou pusou.

Musela ještě vyřídit vykradení skladu. Letos to bylo již popáté. Ukradnou všechno, rezavá kamna, roury, zábradlí, zámek i klíč. Odnesou, na co přijdou, hodí si to přes rameno a pospíchají s tím do sběru. Tomu se říká recyklace! Hned mají na frťana, nebo na dva. Není svět nádherný? Když si to jeden dovolí oznámit policii, čeká ho jen velmi nepříjemný rozhovor. Stejně to k ničemu nevede. Nikoho nechytí, a když se jim to čistou náhodou

podají, nemají důkazy. Nemají předmět doličný, a bez předmětu doličného, jak každý dobře ví, neexistuje žádný proces. A tak mizeru zase pustí, a tak dál, pořád dokola. Otráveně zvedla telefon. Obsazovací tón. To se zase vykecávají za státní peníze, pomyslela si a vztekle položila sluchátko. Listovala v kalendáři. Příští týden ji čeká Vodnický den. Kaprů bude letos dost. Kapela je objednaná, kuchař taky potvrdil, teď jen přesvědčit starostu, aby se převlékl za vodníka. Postavu na to má, jak se patří. Kostým mu případně popustí. Pak bude lampionový průvod na Den republiky. Loni jim shořel lampion, naštěstí až ke konci průvodu. Letos si musí pořídit nějaký větší. Hru na klavír by měli letos zrušit, lidé si stěžovali, že to bylo moc dlouhé a byla jim zima. Udělala si poznámku, aby se o tom nezapomněla zmínit knihovnici a zároveň vedoucí místního hudebního kroužku. Listovala dál bílými stránkami kalendáře. Pak už budou Vánoce, zase ten věčný blázeň, shon s pečením a vařením. Letos by chtěla vyzkoušet nějaké nové druhy cukroví, trochu si zaexperimentovat, možná upéct celozrnnou vánočku. Takovou, co ji tuhle přinesla na ochutnání knihovnice. Otova rodina přijede na svátky z Moravy, ještě že v práci bude klid. Možná si tu i něco přečte, odpočine si, nebo alespoň nakoupí vánoční dárky na internetu. Sukně ji stále ještě tlačila. Uvažovala o tom, že si rozepne i zip. Ostatně o nic nejde, teď už sem stejně nikdo nepřijde, a i kdyby, za stolem to nebude vidět. Vždycky si přes sukni může stáhnout svetr. Do oběda zbývala necelá půlhodina. Svačinu už dávno snědla. Zalitovala, že vejce natvrdo nechala doma. Kdyby alespoň bylo nějaké ovoce k zakousnutí, jablko nebo švestka. Podívala se na hodinky, ještě tak patnáct minut vydrží, aby si lidé nemysleli, že to tu fláká.

Najednou do místnosti vpadne Lízalka, hrrr dovnitř, nemá stání, jako velká voda. Co ta tady? napadne Novotnou, to nebude nic dobrého. Pepík už je zase v příkopě? Nikdy mu to auto neměli nechávat. Podívala se otráveně směrem k Lízalce. *Ahoj Věruš, nechci tě rušit, jen jsem ti přišla říct tu velkou novinu, teda jestli už to náhodou nevíš*, ušklíbla se Lízalka. Po očku Novotnou pozorovala. *Jakou novinu, nic nevím*, na to Novotná. Lízalka nic, jen se dál potutelně pošklebuje. Dává si na čas, vychutnává vítězství. Pak vyhrkne: *Standa se vrátil!*

ANÍSA Odešel nám mlýnek na kávu. Ani se nerozloučil. A tak už kávu nemeleme, nýbrž ji jíme celou. Zajímalo by mě, co asi znamená slovo „šajse“, ale nejsem si jistá, že to opravdu chci vědět. Zaslechla jsem to tuhle ve Starbucks, kam chodím na kávu, když teď nemáme ten kávovací mlýnek. George ráno kávu nepije, jí zdravě. Říká, že chce dlouho žít a být fit. Kvůli mně, dodává. Musím se smát. Ještě teď, v šedesáti, jezdí ráno surfovat, a když nejsou vlny, tak alespoň běhá po pláži a nasává jód. K tomu by mě nikdo nikdy nepřinutil. Jezdával na krátkém prkně, ale poslední dva roky jezdí jen na dlouhém. Prý už není tak obratný a rychlý, jako býval. Bezmezně ho obdivuji, já bych do té studené vody nevlezla ani za nic. On ráno pěkně vstane, dá si sklenici džusu, nasedne do auta, popojede pár bloků, pak dlouze soupeří o parkování s hordou ostatních surfařů. Když se mu konečně povede zaparkovat, může začít se sportem. Nalačno. Na to mě neužije. Já se ráno cpu muffiny nebo si někdy koupím javorový scone. Ráda pozdě vstávám, povaluju se a čtu noviny. Zajímá mě, co se děje ve světě. George říká, že jen ztrácím čas,

že tím čtením stejně nic dobrého neudělám nebo špatného neodčiním, jen prý se zbytečně rozčiluju. Asi má pravdu, ale nic lepšího na práci zrovna nemám.

ANÍSA Odešel nám kazetový přehrávač, už bylo načase... Stejně už žádné pořádné kazety nemáme a ty, co máme, jsou příšerně zastaralé, zaprášené a potrhané. Hudba na nich se nedá poslouchat. Konečně je budu moct vyházet. Škoda, že už dávno není moderní psát do linkovaného sešitu – může se do něj psát mezi řádky. Včera v noci jsem létala. Vlétla jsem do otevřeného okna domu, do pokoje, který mi byl povědomý. Byl to můj vlastní pokoj, v domě mého dětství. Zdál se jiný, možná proto, že byl bez nábytku. Prázdný, ale čistý. Letěla jsem po paměti do haly a do kuchyně, všude prázdné, nikde nic. Kuchyň byla vymalovaná modrým válečkem. Je to zvláštní, protože žádný váleček jsme na zdi nikdy neměli. Máma si potrpěla na tapety. Takové s velikými květovými vzory, à la léta sedmdesátá. Hodně hnědé, okrové a žluté. Žádná modrá. Když o tom tak přemýšlím, ten modrý váleček se tam pěkně hodil. V našem domě jsem byla naposledy asi před patnácti lety. Když se naši rozvedli, máma ho prodala a koupila si přívěs v Leasure World u Lake Forest. Spokojeně si lebedí v ráji důchodců a říká, že teď alespoň nemá práci se zahradou a dům jí nerozežírají termiti. A nervy táta. Teplo jí dělá dobře. Vždycky jsme bydleli ve vnitrozemí, tak je na teplo zvyklá. Táta horko nikdy nesnášel. Byl z hor, a tak pořád jen pil. Teď bydlí na Aljašce a je mu blaze. Mámě taky, a tak to má být. Nikdy se k sobě nehodili, každý táhl jiným směrem, do toho kupa dětí, vůbec si to neumím

představit. Každé ráno, když se budím, jsem šťastná, že mám jen George, a ne kupu nějakých malých vřískadel. Máme se rádi, patříme k sobě jako nůž se lžící.

EVA Molo v našem městečku je stejně dlouhé jako Karlův most. Je to tak, potvrzené, odkrokované. Mnohokrát. Krok sun krok, a ještě kousek, a jste na druhé straně. Ale nečeká na vás Malá Strana ani Staré Město, vybafne na vás nestydatý Pacifický oceán. A zašklebí se. Molo, stejně jako most, začíná písmenkem M. Tím ale veškerá podobnost končí. Možná ještě to, že oba dva jednou postihla dvoustletá velká voda. Dřevěné molo, ten polovičatý mladíček, velkou vodu neustálo. Jeho o sedm set let starší kamenný druh našťestí ano. Před dvaceti lety tu zuřila vichřice a moře řvalo. Molo se nahrbilo, kočka připravená ke skoku, pak se prohnulo jak mostní oblouk. A pak, pak prasklo. Několik nosníků odnesla voda, dvě třetiny mola se volně svíjely ve vlnách, připoutány zbytkem sloupů ke svému břehu. Majitelé restaurace a baru na začátku mola se hrozili, že vzteklá dřevěná hydra zaútočí, zakousne se do nich a strhne je za sebou do hučícího oceánu. Nikdo se neměl k činu. Všichni jen ze břehu valili oči. Pak ale narazili na dobrodruha, řekněme takového Ferdu Mravence, chlapa na práci všeho druhu. Našli ho přes inzerát: *Za peníze udělám všechno*. Američan každým coulem. Hrdina. Ještě dnes se vypráví, jak srdnatě visel na laně z houpající se helikoptéry nad rozbouranou vodou, s řetězovou pilou v ruce. Nebál se hukotu moře, nebál se vodní tříště. Přerízl hydru vedví. Ocas se zhroutil a moře si ho vzalo. Hlava a její dvě restaurace byly zachráněny. Druhý den přijely jeřáby a bagry,

navezly tuny betonu a nové pilíře, ale o těch se tady nemluví, ty nikoho nezajímají, na ty nikdo nevzpomíná. Romantiky zajímá jen komíhající se hrdina. Jeho dílo tu stojí dodnes, pevné v kramflecích. Uhodnout, proč tehdy velká voda molo odnesla, je nasnadě. Nebylo to kvůli dřevu nebo špatně odvedené práci. Nemělo zkrátka druhý břeh, který by ho objímal a v nouzi mu byl oporou. Dva vydají víc než jeden, tedy alespoň ve většině případů. A molo, ať se jeden břeh snažil sebevíc, velkou vodu samo neustálo.

I přes svůj prvotní neúspěch a neobratné mládí se tohle obnovené molo stalo mým osobním Karlovým mostem. Stačilo jen přimhouřit oči, nevšímat si vřeštění racků, poslouchat šplouchání vody a počítat kroky.

„Milá mámo! Mám se dobře. Nemusíš se bát. Už jsem v Kalifornii. Je tu hodně krajanů, sou hodný, snažej se pomáhat. Je tu krásně teplo, skvělý moře. Teď bydlím u jednoho Čecha, má byt přímo na pláži, je to prima. Tuhle jsem mu dělal český bramboráky. Prej už je neměl víc jak třicet let. Na dvorku za domem mu rostou na stromech žlutý koule, myslel jsem si jabka, ale voni to byly citrony, představ si! A vedle sousedi pěstují pomeranče! To bys koukala. Jinak se mám dobře, i nějaký peníze trochu mám. Nemusíš se strachovat. Budu ti posílat dopisy přes Rudlu z Hradce. Nechci, aby Jileček všem vykecával, co a jak. Pořád ještě roznáší poštu, ne? Nikomu neříkej, kde jsem a co dělám!!! Hlavně Věře ne! Chybí mi tu guláš a pořádný pivo. Jinak dobrý. Napiš mi brzo, jak to doma vypadá. Líbá tvůj S.“

ANÍSA Odchází nám lednička, ale velmi pomalu, spíše se loudá, nechává za sebou mokrou stopu stejně jako hlemýžď. Zdá se mi, že se naše manželství sestává ze stálých odchodů. Stále nás něco opouští, něco od nás odchází, ale jak říká George, *na tom nezáleží, hlavně že my dva jsme stále spolu*. George tvrdí, že musíme něco podniknout, že musím z domu. Jsem jako velká chlupatá kočka, válím se na gauči a dusím se vlastní srstí. Tuhle domácí existenci už nemůžu snést! Horko a prach, popojíždění krokem, věčné zácpy, člověk se i na dálnici plazí jako nejpomalější had. Ten věčný hluk a smog mě umoří. Co se stalo s rychlou jízdou? Nevím, co by. Nikde nemám stání. Na zahradě není kde se skrýt, stále tu stříhají trávník nebo foukají listí. Pořád dokola to věčné, nekonečné léto. Žádný stín, žádný klid. Není kam jít. Není s kým se setkávat. Kamarádka se odstěhovala do Arizony, koupila dům. Druhá si pořídila dítě, nemá čas. Třetí je kdoví kde. LA mi zalézá pod nehty. San Diego mě svědí po celém těle. Nevím, jak dál. Nuda mi černá pod víčky.

EVA Nedaleko mola bydlel pán. Jmenoval se Pokorný, Karel Pokorný, nebo možná Petrů. Karel Petrů, ale spíš Pokorný. Bydlel v patře s malou vížkou a výhledem na moře. Všimla jsem si jeho věžičky, protože z ní často vyvěšoval vlajky: českou, americkou, švédskou nebo norskou. Nevím, jestli se o toto privilegium dělil s ostatními nájemníky, nebo jestli vyvěšoval českou vlajku vždy jen při příjezdu či odjezdu své české rodiny. Možná ale naopak provozoval své vlastenectví jen v momentech odloučení a ostatní vlajky věšel v čase radovánek jako symbol světové sounáležitosti. Možná využíval českou vlajku jako orientační

bod, jako maják pro ztracené duše, rodáky, příbuzné, známé či neznámé, v touze navázat nová česká přátelství. Podle české vlnky ho kdysi našel i Stan-the-man.

ANÍSA Už je leden, letí to. Tímto tempem zachráníme spousty stromů. Zatím se ještě nemusí topit. Zase prší. A vlny dosahují oblohy... Šelak zábradlí se potí na balkoně a jeden z řady Daveů opět volal, to znamená, že George bude několik dní obchodně pryč a já tu budu zase sama. Dnes ráno bylo na krmítku deset ptáků! Tedy jen čtyři, ale to tolik nezní. Jsem tak osamělá, že počítám ptáky! Chtěla jsem se sejít se sestrou, je teď na pár dní v LA, jenže mě odmítla s tím, že má rande. Inu, budiž jí to přáno, křičím uraženě. Už bylo načase. Hned po svatbě se Mary změnila v Popelku, ne že by jí předtím nebyla, jen to nebylo tak zřejmé. Díky všem bolestivým životním změnám se z princova zámku stejně nakonec musela vystěhovat. Princ ji vyměnil za novější a výkonnější model. Už měl dost hnijících dýní a dýňových koláčů. Tak je teď sama a chodí na rande místo toho, aby se sešla se mnou.

EVA Anísa měla obrovská prsa. Měla i obrovské modré oči, ale do těch se často nikdo nestačil ani podívat. Bylo jí kolem třiceti. Měla tmavé vlasy a oblékala se vždy decentně: upnuté šponovky tmavé barvy, miniaturní svetříčky s velikými dekolty, vysoké podpatky. Ráda se chlubila zákazníkům tím, že nosí velikost osm, ale já jsem věděla, že je to spíš deset nebo dvanáct. Byla krev a mléko. Dělala miniaturní krůčky, při hovoru plavně

rozhazovala rukama. Mluvila lahodným hlasem a její krásné rty se často stáčely do srdíčka. Pocházela z Pasadeny, dlouho žila v LA, pak někde v San Diegu. Do našeho městečka denně dojížděla. Otevřela si totiž u nás na korze obchod! Ona a její o hodně starší manžel. Jmenoval se George. Byl milý, v byznysu velmi zběhlý, ne příliš bohatý. Kdysi velký fešák, kulantní, perfektně oblečený, k zákaznicím vždy roztomilý. Rád se smál, surfoval a Anísu vroucně miloval.

ANÍSA Dneska je opět psí počasí, i když to je veskrze relativní. Když prší deset dní v roce, není to až zas taková úhona. Šmudlatý pán stojí opět u popelnic a hledá své dopolední pivo. Až na třikrát čtyřicet kapek nenajde nic. Ještě že už jsem své punčochaté sochy odstranila z trávníku. Jistě by se zděsil, nebo by se mu to naopak líbilo, a to by bylo mnohem horší. Zastrčím dalekohled a myslím na dědu. Děda sedával v kuchyňce a vyřezával dřevěná zvířátka. Byl známý svou nešikovností, takže mě velmi překvapil. *Dědo, to jsem nevěděla, že to tak umíš.* Zvedla jsem jedno ze stolu. Byl to koník nebo žirafa. *Ale vždyť není ze dřeva! Samozřejmě že ne, na to děda, nejdřív je dělám z chleba, abych vystihl formu. A pak je vyřezávám,* odpověděl. Svého dědu jsem nikdy nepoznala, ale vím jistě, že to byl on. Zavírám oči a přemýšlím o Georgeově nápadu s obchodem. Malý, pěkný, na korze. Bylo by to takové emporium, jako v Evropě, v Římě nebo Madridu, jak říká George, a ten ví, o čem mluví. Než jsme se poznali, procestoval snad půl světa. Ráno bychom mohli jezdit do práce spolu, já do obchodu a George surfovat nebo běhat na pláž. Já bych samozřejmě obchod vedla, vybírala zboží,

prodávala, nakupovala, obsluhovala zákazníky, George by se staral o to ostatní. Má stále ještě spoustu kontaktů, které by se daly využít. Tohle místo už mě absolutně nebaví. Nesnáším naši zahradu, nemůžu se ani podívat na kvetoucí oleandry. Jsou tak jedovaté. A ten věčný hluk zahradníků, sekacích motorů, foukaček listů. Hlava mi ujíždí do neznáma, nemůžu se vůbec na nic soustředit. Musím se pohnout z místa! Vyrazit!

EVA Řekli byste, řadový sekáč, anglická móda. Ale ani náhodou. Anísa byla velmi vybíravá. Brala jen designerské kolekce, značková sáčka, šaty, botky, kabelky, sem tam nějaký šperk. Řady zákaznic, které přicházely najít něco nového, nebo naopak zbavit se něčeho starého, nebraly konce. Rády často měnily styl i velikosti. Opečovávané paničky přijížděly ve velikých SUV, z jejichž kufrů pak Anísin manžel vynášel pytle „obnošeného“ šatstva. A tu už stála Anísa, připravená u věšáku na nové věci. Jako paní učitelka při zkoušení neúprosně třídila, hodnotila a klasifikovala. *Ale drahá paní, to už je předloňská kolekce, to už si ode mne nikdo nekoupí! Leda za pár dolarů, možná ani to ne. Tady je skvrnka, tu chybí knoflík. Toto není moderní, pastely letos neletí. Tohle neberu. Toto si rozmyslím.*

Jakmile bylo něco označeno *toto si rozmyslím*, znamenalo to úlovek, parádní kousek, který se báječně prodá nebo na který si možná brousí zoubky sama Anísa. Třídění pak vždy končilo ujištěním: *Přijďte zítra, vyrovnáme se. Děkuji za návštěvu, byla jste úžasná.* Zatímco dáma odchází s poloprázdnými pytli zpátky k vozu, Anísa horlivě volá svým nejlepším zákaznicím z širokého okolí a barvitě jim popisuje nově získané poklady.

Když přišly kožichy, okamžitě se s nimi šlo do místnosti vzadu. A to bez třídění. Platilo se za ně málo. Všechno rychle a tiše, to aby se tam neobjevily horlivé milovnice zvířat, schopné vše do minuty zničit rajčatovým protlakem. Zajímavé je, že se kožichy vždycky prodaly. Zvlášť ty pravé... Komu? Kdo ví.

K noze! Povídám, k noze! Bude vejprask, to si piš! Čubo jedna. Krávo pitomá. Neposlušnost se trestá! Přines plácačku. Na zem! Dělej! Na všechny čtyři! Nastav hřbet. Raz! Dva! Tři! Čtyry! A ještě jednu! Nekňourej, víš, že to nesnáším! Už dost! Teď pánovi poděkuj! Tak. Hodná holka. Doufám, že se to nebude opakovat. Pán tě má rád, rozumíš? Neval na mě ty své velký voči. Mazej pryč, pro dnešek jsme hotový.

EVA U Anísy jsem pracovala asi jen půl roku. Za tu dobu mi do klína spadlo pár *toto si rozmyslím* kousků. Dnes jen lituji, že jich nebylo víc. V některých se parádím dodnes. V obchodě jsem dělala postupně všechno. Kromě příjmu nového zboží, samozřejmě. Pistolí jsem nastřelovala cenovky, zapisovala věci do komise, protože i tak jsme občas prodávali, žehlila nové zboží párovou žehličkou, která spíše připomínala supící vysavač, a hlavně neustále přerovnávala zboží. Anísa si potrpěla na to, aby háčky ramínek směřovaly stejným směrem. Takže jsem stále rovnala a rovnala. Do omrzení mi opakovala: *Když často přemísťujeme zboží z jednoho místa na druhé, zákazník má pocit, že máme stále něco nového, že jsme stále aktuální.* Kalhoty z věšáku uprostřed se přesunuly na věšák v levém rohu, na prostřední